

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmoad-
sorért vagy annak térfogatáért
4 krajczár.

Ezenkívül minden egyszeri
közlés után 30 kr belyegdíj
fizetendő.

Nagy és többször közlendő hir-
detményeket árkedezmény-
ben részesít a kiadóhivatal.

A „Nyit tér“-ben közlendő cik-
kekért sornként 10 kr fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyitléri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

A király Erdélyben.

Leirhatatlan lelkesedés, határtalan öröm dagassza Erdély lakosságának keblét, hogy törhetetlen hűségének, alattvalói hódolatának adóját a Felség személyes jelenlétében róhatja le. Ama gyakran felhangzó örömyilvánulások a leghivebb nép halakifejezése a legalkotmányosabb s népei boldogságát szíven hordó fejedelem iránt. Mindig nagy kitüntetés az, midőn Ő Felsége országának valamely vidékét legmagasabb megjelenésével megtiszteli. Reánk erdélyiekre nézve azonban a király lá-

togatása hatványozottan nagy szerencse, mivel Ő Felsége személyesen győződhet meg közgazdasági, politikai, társadalmi és nemzetiségi sajátságos viszonyainkról.

Bár főcélja Ő Felségének, hogy a hadsereg harcképességéről, gyakorlottságáról, fegyverzettségéről és készenlétéről szerezzen személyes meggyőződést és tapasztalatot, mint a hadsereg legfőbb Hadura, de az alattvalók hódolatát is Déván legkegyelmesebben méltóztatott elfogadni. A királyi szónak mindig és mindenütt megvolt és megvan a súlya; igen, mert a népek cselekedeteinek a királyi szó szabja meg az irányát; mert a királyi szó parancs annak szentségében, annak igazságában még gondolatban sem szabad kétkedni senkinek.

A Déván elhangzott királyi szó lehetetlen, hogy Erdély nemzetiségi viszonyaira jótékonyan ne hasson; lehetetlen, hogy kiábrándítólag ne érintse azokat, kik az anyaország s ennek alkotmánya iránt elég lelketlenek voltak igen gyakran igazat. Hallhatta az oláhság, hogy a ki hazánk alkotmánya ellen bujtogat, a ki az unio ellen igat, a ki hazánk a Tiszáig fekvő részét, mint ez némely oláh iskolákban talált térképen van, Romániához számítja, a ki ehhez hasonló hazafiátlan cselekedeteket üz: az a Korona iránt is bünt követ el.

Igen, Ő Felsége kinyilatkoztatá a „történelmi emlékekben oly gazdag Hunyadmegye“ földjén, hogy elvárja az oláh papságtól, „hogy egyedül lelkipásztori hivatásukat tartva szem előtt, példájuk és befolyásuk által e vidéken számosabb hiveiknél csakis a trón iránti hűséget, a vallásos és hazafias érzelmeket és a testvéries egyetértést fogják ápolni“; egyszersmind inté „az egész népséget vallás- és nemzetiségi különbség nélkül az anyaországhoz való szeretetre és hű ragaszkodásra“, s szívrokre kötö a trón iránti hűség mellett „az ország és annak törvényeihez való hű ragaszkodást“, mert „ez által magukat elismerésére s további kegyelmére érdemessé“ teszik.

Valóban megnyugtatóbb és biztatóbb szavak nem hangozhattak volna a király ajkáról, s határozottabb intést nem kaphattak volna azok, a kiket illet, mint e kijelentések, melyek a törvényes közjog alaptételeit oly ékesen és határozottan hirdetik és tudtára adják mindenkinek, hogy a koronás király akarata az alkotmánynyal teljesen egybehangzó, s a ki sérti, vagy ez egységes elv egyetlen kis porcikáját megtagadja, az vét Ő Felsége s vét a nemzet ellen.

Ők pedig, a nemzetiségi izgatók, hányszor helyezték ellentétbe magukat a jelzett egységes elvvel; hányszor for-

dultak hazájuk ellen, mely nekik is bölcsőjük volt, s mely nekik is oly sokszor az ellenség ellen védelmet, menedéket nyújtott! Reméljük, a királyi szó elcsendesíti őket, s ha mégis . . . akkor megérdemlik, hogy sujtva végzetük.

Cate.

SZEMLE.

A király Ő Felsége szept. 18-án br. Orozy belügyminiszter, Pogány György főispán, és főhadsegédei kíséretében meglátogatta Vajdahunyd várát. A helységek, melyeken Ő Felsége áthaladt, ünnepiesen voltak díszítve. Az iskolás gyermekek sorfalat képezve, éljenzték a királyt. Vajdahunyadon a testületek nagy közönséggel várták Ő Felségét, kit a polgármester üdvözölt a város nevében. A várbán Khuen gróf kalauzolta Ő Felségét, ki mindent behatóan megsejmlélt. Azután megtekinté a vasművet, hol remek diadalívet rögtönöztek. Megnézte továbbá a régészeti muzeumot, az ódon stílyú templomot, a kórházat és a görög keleti templomot. Mindenütt a nagy közönség lelkesen éljenzte a királyt. Szeptember 18-án este 10 órakor Dévára megérkezett Rudolf trónörökös, kit br. Orozy, br. Fejérváry miniszterek, Jekelfalussy, a fő- és alispán s a polgármester fogadtak a pályaháznál. Az egész város talpon várta Ő Fenségét, kit lelkesen éljenzték. A pályaudvarról a trónörökös a magna curiába hajtatott, hol lakosztályát berendezték. Éjjel egész Déva fényárban uzsott; a gyönyörű várromot is kilágitották a trónörökös tiszteletére.

Az országos erdészeti egyesület szeptember 18-án tartotta évi közgyűlését Kőrözbányán. Tekintettel erdőinknek rendkívüli fontosságára, úgy fapiacunk, mint folyóink

A „Székelyföld“ tárczája.

Káprázatok.

Hogyha olykor néma csendben
Lelkem szárnya meg-meglebben
Álomtalan éjjelen,
Egy-egy elhalt régi emlék,
Mi a multból ott maradt még,
Szépen, csendben megjelen.

Az ábrándos ifjú élet,
Mely oly korán semmivé tett,
Messez ködből int felém,
S mint egy édes, régi álom,
A mely elszállt könnyű szárnyon,
Mosolyogva jön elém.

Életemnek annyi vágya,
Lelkem annyi szent virága
A multakból visszazáll,
S csalogatnak integetve,
Vig-enyelgőn felnevetve:
„Jere közénk vissza már!“

És én szállok röpke szárnyon
Végig-végig a világon,
Hol a multat fölfelelem,
A kis völgybe! Oda szállok.
Ott virultak a virágok
És az első szerelem.

Arra, arra! napkeletnek
Árnyas erdők integetnek,
A falu is ottan áll,

A kis ház is középeben,
Régi házak közelében.
Repülj, szárnyam, oda már!

A kis háznak ablakába,
Ott mosolyg a drága lányka,
Kíról annyit álmodám,
Kinek kedves, szép szemébe
Tiszta lelke, tiszta képe,
Égi béke homlokán.

S mig így nézem kedves arcát,
Lelkem igitja nehéz harczát.
... Vagy tán csak úgy képezem,
Hogy még egykor réges-régen,
Csillagos, szép, enyhe égen,
Itt pihent ő keblemen!

Igen, egykor, réges-régen
Csillagos, szép, enyhe éjen ...
S fájó lelkem felsohajtt:
Hol van az az édes emlék,
Melyben nyugtot, enyhet lelnék,
Ha kiálltam a vihart?

S mig így járok gondolatban,
Messez, távol, elhagyottan,
Lelkem eszmél csendesen.
Álmai a fájdalomnak
Szépen, lassan elvonulnak,
És szivemben csend leszen.

Ah! de úgy fáj ez a béke!
S ifjúságom szép emléke
Mondja mindig, szüntelen;

„Ez az élet tűnő pára.
Lesz-e nyugtunk valahára?
Vagy csak egykor, odalenn!“

X.

Gróf Széchenyi István beszédei.

Méltán irodalmi esemény gyanánt üdvözölhetjük annak a kötetnek megjelenését, mely „Gróf Széchenyi István beszédei“ czim alatt hagyta el a sajtót. A művet Zichy Antalnak köszönjük, ki azzal Széchenyi irodalmi hagyatékának második kötetét adja az olvasó kezébe. A tudományos akadémia erre vonatkozó megbízásának ép oly finom izléssel, mint hangyaszorgalommal tett a gyűjtő eleget.

Az előttünk fekvő gyűjtemény — mint Zichy maga mondja — folytatása és kiegészítője akar lenni a gyűjtemény ama bevezető első kötetének, melyet Zichy a nagy hazafi naplóból, saját följegyzései nyomán, egybeállított.

Zichy Antal előszavában megragadó jellemzéssel mutatja be Széchenyi grófot, mint szónokot. Adjuk át e helyen neki a szót:

„A beszélő Széchenyi igenis magával tudta ragadni hallgatóit.

Vele sirtunk, vele neveltünk, ötletei vilámként kápráztattak, kifejezéseinek sajátságos, eredeti volta mindig meglepett akár tősgyökeres magyarsága, akár németes vagy

angolos idegenszerűsége által; de főleg közvetlensége és őszintesége bájolt el.

Nem vettük le szemünket róla, mert minden mozdulata, arczjátéka, taglejtése sajátos volt; nem szerettük elszalasztani csak egy szavát is, mert tán a legjaya lehetett, mit halkan vagy a morajban ejtett ki; nem untuk soha senki másnak meg nem engedhető ugrásait, eltéréseit a napirendtől, majd örökös ismétléseit.

Látni és hallani kelle őt; olvasni csak félélvezet.

Hogy többnyire németül szokott gondolkodni, a mi akkori társadalmi viszonyaink természetes következménye volt: azt német nyelven irt, különben angol és francia jelíggel bőven fűszerezett naplói bizonyítják; de a nélkül is elárulnak leginkább beszédei. Iratain, melyeket átjavitott, már sokkal kevésbé ismerzik meg az.

Annál nagyobbra kell becsülünk azon érdemét, mely szerint ő volt az első mágus, ki a felsőháznál mindig magyarul beszélt s következetes kitartásával rést tört a magyar parlamenti szónoklatnak ott, a hol a nagy tekintélyek cicerói ékesszólásban áradottak s az elnök nádor latinul reasummált s mondá ki a végzést.

Széchenyi beszédei nem oratók voltak, hanem genialis rögtönzések.

Nemcsak semmi részében sem készültek vagy éppen betanultak, sőt kezdettől végig jól átgondoltaknak sem nevezhetők az ő

rendezése szempontjából — hogy csak két kiváló momentummal mutassunk rá az alkalommal — az erdészeti egyesület működése és annak évi vándorközlése jogos igényt tart általánosabb és élénkebb érdeklődésre, mint a milyenben a szakegyesületek általában részesülni szoktak. Hogy az egyesület tényleg részese ennek a fokozottabb érdeklődésnek, azt az egyesület összes tényezőinek vállalt munkássága mellett bizonyára méltányos azon férfi érdeműl is róni fel, a ki az egyesület élén áll és ebben a tisztjében sem ismer fáradságot s akadályt az erdőgazdaság fontos, országos érdekeinek érvényre emelése körül. Tisza Lajos gróf becses elnöki megnyitó beszédében szépen esetelte az örvendős haladást, melyet az erdészeti egyesület és — mi megmondhatjuk, a mit ő elhallgatott — elnökének buzgó tevékenysége folytán erdőgazdaságunkban az utóbbi évek alatt tapasztalhattunk. Lelkes tigerszeretettel vázolta az egyesület működését az erdőgazdaság, a szakirodalom, valamint az erdészek emberbaráti segélyezése terén, és örömmel konstatálhatta az egyesület gyarapodását és sikereit minden téren. De nem feledkezett meg annak kijelöléséről sem, a mi ezután még teendője az egyesületnek az eddig annyi szerencsével követett irányokban. Bizonyára mindazok, a kik föl tudják ismerni az erdőgazdaságunk jelentőségét, őszintén kívánják, hogy az egyesület feladatait a jövőben is annyi sikerrel oldja meg, a mint megoldotta azokat a múltban. Garantiát bir erre nézve az egyesület és az ország abban, hogy Tisza Lajos gróf áll továbbra is a derék egyesület és kiváló tényezőinek az élén.

A bolgár kormány ellen a hatalmak közül Németország kezdte meg az akciót, azon sérelmek miatt, melyeket a német alconzul ellen egy bolgár lapban elkövettek. Ezeknek a sérelmeknek ügye meglehet, hogy egészen komoly ügy; de meg kell vallani, hogy abban a formában, a melyben azt a bolgár táviratok előadják, inkább azt a benyomást teszik, mintha német részről keresték volna az alkalmat, a melyből kifolyólag a bolgár kormányt elcsúsztatnák, mennyire nincs kegyben Németország hatalmasai előtt. A bolgár kormány minden elégtétel megadására hajlandónak mutatkozott; a ruszoki praefectet állásáról elmozdította, a „Bolgár“ című lapot betiltotta; szóval Németország minden ápolható kíváncsiának eleget tett; mindazonáltal nem tudják, hogy megelégszik-e ezzel Németország s nem fognak-e haragja kitörései tovább is tartani. Bizonyosnak annyi látszik, hogy a német kormány eddigi bolgárellenes demonstrációit azt a célt, hogy Oroszországot lefegyverezzék, nem érték el s hogy a francia sajtó legtöbb reményét a jövőre abból merít, hogy Oroszország a német politika minden eddigi avancéira visszatérni fog. Hogy az alconsul megsértése miatt való ez a legújabb akció más eredményre vezetne, alig hiszszük.

Mint az „O. É.“-nek Berlinből jelentik, biztosnak mondják, hogy a két császár Stettinben való találkozásáról szóló híreknek sohasem volt még csak a legesélyesebb diplomatai alapjuk sem. E híreknek csakis a conjectural-politikusok azon véleménye képezte alapját, hogy Sándor császár — szíve színgallát követve — lehetőleg fel fogja

használni Vilmos császárnak Stettinben való időzését, hogy meglátogassa őt. Jól értesült körökben azonban jól tudták, hogy a császár, tekintettel a Bulgáriában lefolyt események újabb fordulatára, ohajától el fog állani.

Tan ü g y.

Tanítógyűlés.

Kézdi-Vásárhely, 1887. szept. 14.

A „Háromszékmezei Tanítótörszék“ központi választmánya folyó évi szeptember 17-én délelőtt 9 óran kezdve tartotta meg ez évben utolsó gyűlését Maksán M. Székely János elnöke alatt.

A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnöki bejelentések vétettek tudomásul, és pedig: a szervező tanítói könyvtára eddigi adományokról szóló 11 fűt 86 kros utalványa a sepsiszentgyörgyi műkedvelőknek, hogy elnökségül van; a tanítótörszék kiküldött bizottság által rendezett felolvasó-estélyek után bejött 34 fűt 83 krról szóló 2065. számú takarékpénztári könyv, hogy Dr. Szász István kartárs által a kir. tanfelügyelőségnek letéteményezve van, melynek a tulajdonos tanítótörszék kezeihez való juttatása végett a kir. tanfelügyelőség megkeresett; hogy pusztagyimnóti tanító Zubeck Lenárd részére gyűjtött kegydólmány elküldetett; s végre köszönettel vétett tudomásul kir. tanácsos és tanfelügyelő nagy. Szeremley Lajos ur búcsúirata is.

Felolvasta Vajna Károly, mint a kiküldött bíráló-bizottság előadója, a tanítói járásköröktől beérkezett s választmány által kitűzött, „Minő okok folytak be a nagymérvű gyermekhalandóságra Háromszékmezeiben, s mit tehet ennek csökkentésére a tanító?“ című munkálatokra a bírálatot. A beérkezett három munka közül az orbai tanítói járásköré, mint a mely a kérdést a leggyakorlatiasabban fogta fel, találtatott leg sikerültebben kidolgozva s ezért a választmány, mint saját véleményét is, ezt fogja közgyűlésen Sipos Sámuel szerző által felolvasatni.

A Kézdi-Vásárhelyen tartandó ez évi közgyűlés idejéről október 21. és 22-ik napjai lettek meghatározva, mely alkalommal táncvigalommal egybekötött jótékonyozó hangverseny is fog rendeztetni.

Indítványozás folytán határozatba ment, a tanítótörszék levelezéseire portamentes-éget folyamodni a nagym. közlekedésügyi minisztériumhoz.

Ezzel a gyűlés véget ért.

Gyöngyösi István,
titkár.

tuláradó szívének és forró agyának ez önkéntelen kifakadásait.

Senki sem fogja azokat egy sorba állítani egy Deák mintaszerű beszédeivel. Önként meghátrált, mielőtt a tömegeket kelle mozgásba hozni, nagy versenytársa Kossuth előtt. Felülmúlták őt komoly pathosban Wesselényi, elegantiában Vay Miklós, méltóságban Mailáth, ki tömörségre egyenes ellentéte volt, elmelel Teleki László, tárgyilagosságban az általa is annyira bámult Eötvös, nem említve akkori alsóházunk vezér-szónokait, Kölcseytől kezdve Szemeréig, akár egy Klauzál, Pázmándy, Beöthy vagy Szentkirályi. Ezek mindnyájan a régi táblabíró-világ diszei, nemcsak hazafiak s megyei szónokok, hanem az európai műveltség színvonalán álló férfiak valának, teljesen méltók egy Széchenyit nemcsak megérteni, hanem eszméit rendszerbe is foglalni, hozzá-férhetőbbé tenni. A conservatív ügyet pedig a Dessewffyék vagy egy Somssich bizonynyal meggyőzőbben tudták képviselni s elfogadhatóbb színbe állítani legalább a gondolkodó, higgadtabb rész előtt.

S mégis mind árnyékokká válnak a Széchenyi nagy alakja megett.

Csak Deák meg Kossuth s harmadiknak Eötvös láthatók még, mielőtt a részletekből

kibontakozva, az általánosságokra, a nagy eredményekre függesztjük tekintetünket.

Nem akarjuk ezzel a többiek érdemét becsülni. A hadvezéreket is a dicsőségnek csak fele illeti meg igazság szerint; mások, nem csekélyebb része a hadseregé.

Eddig Zichy. Hogy a mű gazdag anyagát részletesen ismertessük, az tán fölösleges. Lapjai kiterjednek Széchenyi grófnak az 1825 től 1848-ig terjedő szereplésére, s hogy mily széles körű volt e szereplés, mely kiterjedt az államélet minden ágára s a mely Széchenyi grófnál úgy a tettek, mint a szó hatalmában nyilvánult, arra alig kell külön utalnunk. Inkább a megjelent kötet jellemzése végett jegyezzük föl, hogy Zichy lehetőleg mindig és mindenütt magát Széchenyit beszélte; hogy az összekötő láncszemeket szó és tett közt, az egyik országgyűléstől a másikig fölkeresse, s az olvasónak olyképen igyekszik kezére adni, hogy a beszélő Széchenyi mellett a cselekvőt is s az egyes kérdések mellett hazánk kulturtörténelmének egyik oly nevezetes korszakát mindig szem előtt tartsa. S ez az oka, hogy a hatszáz oldalt jóval túlhaladja kötet, adatainak itt-ott töredékes volta dacára, mint szorosan összefüggő, egységes mű olvastatja magát.

Különfélék.

— Fáklyás zene és banquet. Folyó hó 18-án este városunk orsz. képviselője: Benkő Sándor ur távozása alkalmából tiszteletére az önk. tűzoltó-egyesület, mint volt főparancsnokának, fáklyás zenét adott. A hosszú sor fáklyásmenetet nagy embertömeg követte a képviselő lakása elébe. Itt Nagy Károly alparancsnok az egyet levetve meleg szavakban búcsúzott el a főparancsnoktól, kinek ez egyet újrászervezése és fejlesztése körül elévülhetetlen érdemei vannak. A főparancsnok e búcsútiszteletre meghatottan választott; megköszönte az egyet tagjainak, mint bajtársaknak, az odaadó működést, lelkesültséget s személyének támogatását. Egyidejűleg kérte, hogy az önkéntes tűzoltó-egylet, mely társadalmi human intézményeink egyik leghasznosabbja, fokozatosan fejlesztesék, erősítsék; mert ez van hivatva a város élete és vagyona felett őröködni. A zenekar játéka és a fáklyásmenet fénye mellett eloszlott a tömeg s megkezdődött a banquet. Ez az ünnepi szinkörben volt s a képviselő személyes tisztelői közül városunknak mintegy 60—65 polgára volt jelen. Toastok sem hiányoztak. Szöcs József polgármester eszmedus pohárköszöntőben éltette a távozó képviselőt; Benkő Sándor orsz. képviselő városunk polgárságáért, M. Székely János és Nagy Károly újból a képviselőért és Gábor Péter főszolgabíró a távozó képviselő szüleiért emeltek poharat. A jó kedvnek a késő éj vetett véget. C.

— Benkő Sándor, városunk orsz. képviselője, díszes kocsisor és nagyszámú tisztelőtől messze elkisérve, tegnap távozott el körünk, hogy az Ő Felsége előtti hódolat bemutatásakor, mint vármegyénk küldöttségének egyik tagja jelen lehessen. Hordozza Isten a szerencse karjain és adjon segédelmet neki, hogy, mint ohajtja, városunkat méltóan képviselhesse. C.

— Az idej. erd. róm. kath. statusgyűlésen a kézdi-orbai kerület papságát László József lemhényi plebánus fogja képviselni.

— Az ipariskola megnyitása. Folyó hó 20-án a felügyelő-bizottság és tanító-testület jelenlétében megnyitott az ipariskola. Szöcs József polgármester, mint a f. b. elnöke, a tanulóifjúsághoz egy talpraesett, tapintatos beszédet intézett, felfejtve, hogy a mai korban már csak az értelmes iparos boldogulhat; értelmet pedig csak az iskolában lehet szerezni, s azért minden tanuló oly pontosan járjon iskolába, hogy hanyagsága büntetés nélkül nem fog maradni. Az elmaradás büntetést von maga után, akár a mester, akár a tanuló legyen az oka. Ezután az iskolai rendtartási és fegyelmi szabályok olvastattak fel. Örömmel említjük fel, hogy az ipariskolára a minisztériumban is mind nagyobb-nagyobb gondot fordítanak; közelebből is mind a közoktatási, mind az ipari minisztérium

szigorú rendeletet bocsátott ki a tanulók pontos iskolába járása iránt; sőt kimondott, hogy a próbaidőre felvett iparos tanuló is tartozik iskolába járni. C.

— Batti és az ő állatsereglete több napig időzött városunkban. Nem arról akarunk megemlékezni, hogy milyen állatai voltak s azokat látogatták-e vagy nem; hanem azon szűkeklúség feletti megbotránkozásunknak kell kifejezést adnunk, melyet ezen állatseregletet mutogató ur az iskola növendékeivel szemben elkövetett, a mennyiben oly magas összeget követelt, hogy az iskola compact egészben — a szegényeket is beleértve — nem nézhette meg. Nem csak az „üzlet“ kellene, hogy az ily urakat vezesse, hanem a nemes czélért is kellene valamit tenni, különben a mutogatót is az állatsereglethez számítják. C.

— Dr. Holub hazatérése. Dr. Holub pénteken este az észak-nyugati vasut pályaudvarán át Bécsbe érkezett. Mintegy ezer főnyi kíváncsi tömeg várta a tudóst, a kit neje és két szolgálja kísért. A tömeg lelkes éljenzése közt szállott ki a vasuti kocsiából, a pályaudvaron üdvözlő beszéddel fogadták s nejt bokrával lepték meg. Holub meghatottan köszönte meg a barátságos fogadtatást s azután egyenesen a rotundába hajtatott. — A híres Afrikajáró négy esztendeig járt ismeretlen országokban, vad népek között, kik világleltükben még fehér embert nem láttak, s még kevésbé fehér asszonyt. Hogy Holub 316 mértföldnyi útjában ezer veszedelem között nem pusztult el, azt egyedül orvosi tudományának köszönheti. Az afrikai vadak az orvost ezermesternek tartották s félték tőle. Holub utjáról gazdag s megbecsülhetetlen értékű gyűjteményeket hozott magával melyeket kiállítani szándékozik. — A mily mértékben kinyerte maga Holub a tudományos világ elismerését, annyira nagy a népszerűsége nejeének is, a ki megosztott vele a nagy utban minden szenvedést. Különösen a női körök büszkéek erre a hős asszonyra, a ki egy maga is eleget tett arra, hogy megcáfolja a női nem gyengeségét hirdető állításait. Ugy ünneplik őt Bécsben, mint a női hőst és önfeláldozás mintaképét, a ki nem riadt vissza attól, hogy férjét a vademberek közé kövesse, kiknek pedig épúgy fájlhatott rá a foguk, mint a hienaknak és a sakálaknak. Mikor még, mint szép fiatal jegyese a tudós, hallgatta leendő férje hajmerező elbeszéléseit, bizonynyal nem gondolt rá, hogy neki is át kell élnie egykor az irtózat napjait. Pedig átélte. A Masu-Kulumbok földjén halálosan megbetegedett; férje és kíséretének utolsó hű tagjai, kik maguk is végkép ki voltak már merülve, vitték felváltva, úgy menekültek a halálos légkörből. A szegény beteg asszony arra kérte férjét, hogy fusson, míg legalább saját életét meg-

vallás a férfival egy polczra állított a társaságban, minálunk a nemzeti kiművelődéstől idegen maradt, s a magyar nemzet egészben véve moraliter, ugy szólna, nőtelen. Asszonyaink nagy része nemcsak hogy nem tud, de nem is vágy tudni magyarul. Az azonban nem az ő hibája, mert ő mint mindenben, ugy nyelv dolgában is a férfitől függ. — Mi pedig a deák forrást, melynek modell gyanánt kelle használna, vérünkbe szivtuk, s ezért bűnhődünk; rajtunk van a Nemesis vas keze, hogy nyelvünket, melylyel a hon-szeretet össze van kötve, természeti helyéből idegen által kivettetni engedjük. Mert nemcsak hogy 1790. óta minden törekvésünk által a régi lánczokból kivergődni nem tudunk, de annyira ment a dolog, hogy a legjobb magyarok is bona fide kételkednek, miként lehetne a magyar nyelvet csorbitás nélkül behozni? Hazánkban a magyarokon kívül négy főtörzsök lakik: tót, német, oláh és görög, s azok, a mik e végett történtek, hogy nyelvünket erőszakkal toljuk nyakdkba, ezeket ellentünk felingerelték. Én nem is tudok otrombább methodust, mint midőn saját természetünket erővel másokra tolni akarjuk, s a magyar mégis azt a hibát követte el s követi most is, hogy a kiket magához édesgetni kellene, azokat izetlen, ke-

mentheti, őt pedig most már hagyja sorsára. Mondani sem kell, hogy ily beszéd csak megkészszerzte a férj kétségbeesésének energiáját, s hogy végső erőfeszítéssel megmenekültek. Holub Róza asszonyban ezek az idők érlelték meg az írói tehetséget s eddig már számos rendkívüli élelítésre valló természettanulmányi cikk jelent meg tőle.

— **A szultán zongorása.** Donizetti, a szultán zongorása, a ki nem régiben vált meg a török udvartól, ottani életéről a legfurcsább dolgokat beszéli. Így meséli többek között, hogy ha délután három óraker játszanía kellett, már reggel 8-ker köteleessége volt ünnepi díszben megjelenni a palotában. A mint oda megérkezett, bevezették a fényesen berendezett nagy terembe, melynek az ő szempontjából csak az az egy nagy hibája volt, hogy senkinek sem volt szabad benne leülni. S itt aztán hét-nyolcz óran keresztül várnia kellett. Időről-időre tudtára adták, hogy mit mivel a szultán. „Ő felsége épen most lép ki ágyából.“ E kiváló fontosságú hírt mély meghajlással kellett fogadnia. „Ő felsége most megy a fürdőbe.“ Ismét mély meghajlás. „Ő felségét most öltöztetik.“ „Ő felsége most issza kávéját“ stb. stb. Ekkor aztán előhozták a hatalmas és drága hangszert. De a padlózat a legfinomabb fanemekkel lévén kirakva, nem volt szabad a hangszert rajta végig húzni. Kiszedték tehát a zongora lábait, melyeket ugyanannyi rabszolga helyettesít. Ezek mint fából faragott Karyatidok térdepeltek ott, és mozdulatlanul tartották hátukon a hangszert. „De hiszen így nem lehet játszani“, — jegyzé meg szerényen a művész — „mert az egyik rabszolga kisebb a másikonál.“ A mester megjegyzéseit méltányolták és hoztak egy párnát a kisebb rabszolga térde alá. Ezután ismételten felszólították, hogy kezdje meg a játékot. A lágy szívű mesternek csak nehezen sikerült kivinni, hogy újra becsavarják a zongora lábait. Végre belép a szultán és utasítja a zongorázót, hogy játszik. Ez zavartan néz körül szék után, de ilyen butordarabot sehol sem talál. A szultán színe előtt tudniilik halandó embernek nem szabad leülni. De hiszen az Isten szerelméért, állva zongorázni teljes lehetetlenség. Végre megkönyörül a szultán a művészen, és intése a két lábú zongorálábak egyike behoz a szomszéd szobából egy széket. Ekkor végre kezdődik a játék. Ő felsége figyelmesen hallgatja a zenét, vagy legalább úgy tesz, mintha hallgatna. Ő felségének különben zeneileg eléggé képzett füle és éles szeme van arra, hogy észrevegye, hogy a jelenlevők mily élvezetet találnak a zenében. Ez sérti hiúságát, durva hangon elszólítja a művészt a zongorától és maga ül a helyébe. Erre általános tetszémoraj vonul végig a jelenlévők ajkán, különösen a karzaton, hol az enuchok állnak. Ezek ugyanis kiváló elő szeretettel viseltetnek a hamis hangok

serű eszközökkel nógatja siker nélkül, igaztalanul. De más részről is az igaztalan, hogy a szegény magyar, a ki, édes hazánkat kivéve, széles e világon sehol sem találta, még itt sem léphetett azon pályára, melyet természettől, Istentől nyert, t. i. hogy vele született sajátságá szerint fejtsse ki magát. Ha törvény által azt mondanánk, hogy ama külön nyelvű törzsökök adják fel nyelvüket s mindazt, a mi a szívbe van oltva mindenkinél, a ki nem kores, hogy váljanak meg mindattól, a mitől becsületes ember csak elétevel együtt válhat meg; ez valóban nemcsak fonák, de tyrannus törvény is lenne. Mit kívánok azonban én, és mit kívánunk a Rk? Nem egyebet annál, hogy Magyarországon magyar legyen a hivatalos nyelv s a családok és magánélet szent, érinthetlen körébe nem avatkoznak. A ki ennél többet kíván, az a természeti jogokat támadja meg, a ki kevesebbet, az megfélejtkezett, hogy a magyarnak csak itt van egyedüli hazája. A német és tót mennyi rokonra talál e világban, még a görögnek is újra világít, az oláhnak is van saját mivelődési focusa, csak a magyar az a szerencsétlen, a ki érzi, mily varázserő rejlik ebben, mondhatni: ezt a nagyot, ezt a szépet nemzetem tette, ez a dicső nemzeti műveltségemből forrászott; s mégis 48 éves

iránt, a melyekben ily alkalmakkor természetesen épen nincs hiány.

— **Tréfás ország.** Az anami királyságban, Hátsó Indiában történt a következő nagyon mulatságos dolog. Nem rég irták alá a békeegyezséget Annam és Franciaország között. Ennek természetesen az lett a legelső következeése, hogy az annami császár a hui francia kormányzóknak, Lemaira urnak, és egész katonai és polgári hivatalnokai karának legkegyelmesebben rendjeleket adományozott. Nagy ünnepséggel adták át a rendjeleket. Az annami legfőbb tisztviselő díszes menetben vonultak a francia kormányzó házába, megrakodva kis börtokokkal, melyekben a rendjelek voltak és hatalmas papirtekercsekkel: rendjeadományozó oklevelekkel. Szép czifra kínai betűk voltak a papirosra festve, mert Annam hivatalos nyelve a kínai. Lémaire ur meghallgatta a kínai mondókákat, azután előszedegette az adományozó leveleket s kíváncsi pillantott beléjük. A következő pillanatban az oklevelek és a rendjelek egymásután repültek az ékes küldötség fejéhez. A mandarinok aztán csak azt nézték, merre van az ajtó, nehogy ebből a rendjeből vihar származzék, mert a hozzávaló mennydörgést már megadta a francia parancsnok dühös karomkodása. Ennek a meglepő felháborodásnak pedig az volt az oka, hogy az adományozó levelekben a nevek helyét gunyuevekkel töltötték ki az annamiak abban a hitben, hogy a tengerentúli ördögök úgy sem értik a menyéi birodalom nyelvét. Lemaire ur azonban véletlenül tud kínaiul s kiolvasta az oklevelekből, hogy az annami császár a rendjeleket a „göthösnak“, „a sovány kecskének“, „a férjecsének“, kit megver a felesége“, meg a „piros nadragos malacznak“ adományozta. Természetesen ráírták keményen a francoziák az annami császárra és ennek egy pár mandarinja lenyaktatásával kellett bebizonyítani, hogy, ő nem tudott semmit a dologról.

— **Az „Ország-Világ“** 38-ik száma ugy közlemények, mint képek dolgában gazdag tartalommal jelent meg. Különösen kiválnak Gyárfás Jenő rajzai Seps-Szentgyörgyről, abból az alkalomból, hogy az erdélyrészi kultur-egyesület itt tartotta közgyűlését s az írók és művészek is ugyanakkor rándultak ide. E számban van közölve a dévai magna curiáról is két rajz, a hol most ő felsége és a trónörökös laknak. Közleményei közt kiváló érdekességű Lisznyay Kálmán két kiadatlan költeménye, melyek Kriza hagyatékából jutottak a lap birtokába. Egyéb közleményei: Seps-Szentgyörgyről M. J.-től, „Szikra“ elbeszélés Bársony Istvántól, „Dóra herczeg“ Grollner Balduin regénye, „Csak bárót!“ elbeszélés Imrey Ferencztől, „A spanyol tánc“ Majthényi Flórától, „A kánuikula martirjai“ (képekkel a nagy hadgyakorlatokról) Prizmától, Tudományos apróságok. „A hétről“ Székely Huszártól stb.

Közigazdaság.

Gyümölcscezet. Gyümölcsből igen jó, zamatos cezetet lehet házilag készíteni. Legzamatosabbat édes, fanyar, nedvűs kortékból készíthetni; almából is finom jó cezet készül. A gyümölcsöt összezuzzuk és jól kisajtoltjuk. A kisajtolt levét felül nyitott hor-

küzdés után sem tudta magáévá tenni, a mi Istentől nyert természeti sajátja. Sőt valljuk meg őszintén, ezen rezoluczióban valóságos hátralökés foglaltatik s nem közelítés a nemzetiség magas czéljához. Pedig bátran kimondom, jerről a becsületes ember csak a halálban mondhat le; itt a lélek kényszerítés alá nem jöhet, hogy önmagát megtagadja. Nálam legalább embernek, bárminő koronát viseljen, lelkekre hatása sem volt, soha sem lesz. Bezárhat, fejemet vétetheti, de lelkemet le nem alázhatja; azt, hogy magyar lenni megszünjek, nem teheti, s nyelvemet Istentől vettem és csak Istennek adom a halálba. Ezek előrebocsajítása után, ha hidegen számolgatunk, úgy látszik, van valamely erő az ellenvetésekben, melyeket előttem mondtak. De emlékezzünk, hogy az izenetek, a törvények anyagai magyarul készülnek, a magyar textus után készül a törvény is; ebből látszik, miképen már az is nagy anomalia, hogy a magyar izenetről deák felírást kell készíteni. Már minden kitétel mennyire veszt a fordítás által sajátságából, azt ki-kij tudja, a ki a philológiában csak kevésbé járta. A Rk tehát logice a felírást is magyarul készíthetné, de előttök állott az 1805. törvény, s az, bármennyire ellenkezzék is a természettel, csakugyan törvény marad. Ne-

doba, vagy vödörbe töltjük, s meleg helyre állítjuk. Itt erjedni engedjük, míg savanyus szagot nem érzünk, miközben minden szilárd anyag kiválik és a felületre száll. Lehetne a nedvet azonnal csukott hordóba is tölteni, de akkor a söprű is belekerülne s az cezetet többször is kellene fejteni. Az cezetes hordóknak nyitott szájjal meleg helyen kell állni addig, a míg az erjedés tart s valódi cezet savanyúsága nem érzik. Ekkor a pin-czébe állíthatjuk. A hordó szája mindig nyitva marad. Egy évnél előbb az így készített cezetet nem igen lehet a konyhában használni. A szűkséges savanyúságot az cezet részint a víz elpárolgása, részint utóerjedés által kapja. Minél tovább áll cezetünk, annál jobb lesz.

A burgonya eltevése. Az előtt a burgonyát rendszeren pinczékben vagy kamrákban halmozták össze, a minek nem kis hátrányai voltak. Az így összehalmazott burgonya gyakran magától átmelegedett és korán rohadni kezdett vagy nagyobb hidegben megfagyott. Igen czélszerű eltartási mód a burgonyának a bevermelése. Keményítődus, érett és jól megszáradt burgonyát minden aggodalom nélkül 35—40 centiméter mély vermekbe tehetjük s beföldelhetjük. Éretlen, igen sok vizet tartalmazó vagy nem száraz burgonyát kevésbbé mély s legfőlebb 17—2 méter széles vermekbe kell tenni. Midőn ősszel a hőmérséklet 6-7 R. fokra szállt le, a vermeket jól be kell takarni. Addig vékonyabb takarója lehet a burgonyának. Télen csak néhányszor kell megvizsgálni, hogy a hőmérséklet 3—4 R. foknak megfelel-e, tavasszal gyakrabban kell a vermeket e czélból megvizsgálni. A takarót csak akkor vesszük le a veremről, midőn jennek hőmérséklete a levegőével egyenlő. Téli takarónak szalma, erre föld, aztán ismét szalma, burgonyaszár s ismét föld és más rossz hővezető való.

Apróságok.

Csuffa teszi a familiáját.

Sugár parasztleány kopogtat be a rabbinushoz.
— Tisztelendő rabbinus ur, én át akarok térni a zsidó vallásra.
— Fhiam, jól gondolja meg, mit tesz — inti elhatározása következményeire a rabbinus.
— Jul tudom.
— Tehát mi készíti arra, hodj a keresztény hitet elhagyja?
— Hát kérem alásan ... édes apámék nem akarják megengedni, hogy Julist elvegyem; már most elhatároztam, hogy csuffa teszem az egész familiát.

A jogász sohaja.

— Én édes istenem! — sohajt fel az éhes jogász fütetlen szobájában — miért nem vagyok én most malacz, hogy nyársra húzhatnám, megsüthetném s megehetném magamat?!

hogy tehát az institucziók formáiban ütközni, nehogy hibázni látszassanak még ily ügyben is, hol a temérdek természetelleniség között a nemzeti sajátság sem respektáltatik, ámbar Isten s ember előtt tisztán áll, hogy saját nyelvünk használatát ember nem tilthatja; mégis tisztelben tartják a törvényt s annak bár természet elleni korlátaihoz szorosan ragaszkodnak. De szorosan mondom, s hogy többet, mint a mennyivel szorosan tartoznak, haladásuk elébe rémül, akadályul felállítani nem akarnak, azt valóban rossz néven senki sem veheti; s én azt mondom, igazok van a Rknek s velők tökéletesen egyet értek, kezét fogok.

Zichy Antal munkáját nem kell külön a közönség figyelmébe ajánlanunk. Az 1825-ki országgyűlés, a harminczas és negyvenes évek mozgalmái, az 1839—40-ki országgyűlés megnyitása, az utolsó pozsonyi országgyűlés és végre az 1848-iki pesti nemzetgyűlés a nemzeti történet mily nagy körét foglalják magukban, s e kor tanulmányozója a Zichy gyűjteményében foglaltakat alig nélkülözheti. Az Athanaeum-társulat e kötetet, jelentőségéhez méltóan, díszesen állította ki. E negyvenes mű ára 4 frt.

A déli nyugalom.

— Aronlében, mondd meg nekem, mikor thartod te déli nyugalmadatod?
— Ha megetthük az ebéd, akkor alszhatunk rendezen edj órát.
— Khicsoda?
— Nű, hát a fheleségem.
— Én azt khérdeztem, mikor van a the déli nyugalmad?
— Mikor a fheleségem alszik, akkor van nekem a nyugalom.

Jól megfelelt.

— Visznek ezen a vonaton hízó marhát is? — kérdé a kalauztól egy jól megtermett mészáros.
— Igen, csak tessék besétálni -- kiáltotta vissza a kalauz.

Száraz nyelv.

Két zsidó utazik a vasuton s a következő párbeszéd fejlődik ki közöttük:
— Te, hollasz, nincs nekhd valami enni való?
— Van nekhem edj száraz nyelv.
— Na, nekhem van edj khis phálinka, majd megosztozunk.
— Jó, adjál ide, had hozzam edjet.
— Hallod-e, sokhat hóstál! Hát hun az a száraz nyelv?
— Most mán nincsen nekhem száraz nyelv.

CSARNOK.

Gondolatok.

Székelyné Ince Saroltától.

Irodalom.

Jelige: Ha majdan átfutottam Göröngyös utamat, S hová fáradtan érek, A sir nyugalmat ad. A hová eltemettek, Hol testem megpihen, Eszmém győzedelme Legyen emlékjelem.

„Nyelvében él, nyelvében hal a nemzet.“ A bölcső felett az édes anya nemzete nyelvén zengi dalát és úgy altatja gyermekét. A gyermek, ha eszmélni kezd, anyanyelvén tanul imádkozni Istenhez, mint ifjú vagy leány, azon nyelven vall szerelmet, és viszontérezelmét azon fejezi ki, jól lehet a „szerelem nyelve“ az egyedüli, melyet ha a két fél különbözőleg fejez is ki, mégis megértik egymást. Minden nemzet kulturájának kertjében az élet a talaj termékenysége, az irodalmi munkásság és annak gazdagságától függ. A nemzeti nyelv apostolai, a kulturának kertészei: az írók és írónők azok, kik az irodalmi munkásságot gyakorolják. Multunk jeleseinak dicsőítését avatottabb tehetségre bízva, csak néhányat említek közülök. Iróink, u. m. Eötvös József, Jósika Miklós, Kemény Zsigmond, kik — fájdalom — már csak műveikben élnek, versenyezhettek Eugen Sue, Dumas Sándor, Ponson du Terrail, Boz Dickens, Walter Scott, Victor Hugo stb. fényével, dicsőségével. Az élők közül Jókai Mór, Szathmáry Károly, Komócsy József Mikszáth Kálmán a külföldi irodalom bármely jelesével kiállják a versenyt. Irónóink, u. m. Beniczkyne Bajza Lenke, Bulyovszky Lilla, Harmath Lujza, Tutsek Anna, a két Wohl nővér, Gyarmathy Zsigáné, ha nem szárnyalják túl, de csaknem egy színvonalon állanak Georges Sand, Mühlbach Lujza és Birchfeifer Saroltával. Ők büszkeségeik hazájuk és nemzetüknek. Az író és írónő úgy tekintendők, mint ama hősök és hősnők, kik a csatatéren küzdöttek és küzdenek amott karddal, itt a tollal, ott az ellennel, itt az előítélet, félreértés, guyy és kritikával szemben. Tisztelet és elismerés nekik ezért!

Költészet.

Jelige: Zeng hazát és zeng szerelmet, Magyar hű nép, a lant. Oh, ne bánd, ha lágy hangjától Szíved meg-megdobban. És ne bánd, ha lágy hangjától Szívedre bánat gyűl. Mélyen az tekint magában, Ki az érzésben ül. Jer, borulj el csendes órán, Multról jövőig hass. Vágyva pillants fel magasra, Mint naphoz küzdő sas. Vágyva pillants fel magasra, Im, itt, a mi fentart. Könny a szemben, láng a mellben, S a kézben ősi kard.

Költészet a méz, mely éltünk megédesíti; virág az ifjuság fáján; zománc az em-

Shakespeare, Lord Byron, Göthe, Schiller, Heine, Klopstock, Beranger nemzetöket nagygyá emelni segítették. Vörösmarty, Arany, Tompa, Garay, a két Kisfaludy, Petöfi, a dicsőültek, valamint élő jeles költőink európai színvonalra emelték.

Kézdi-Vásárhelytt, szeptember 15-én.

Buza (tiszta)	hektóliterenkint	5 frt 05 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Rozs (tiszta)	„	4 frt — kr
„ (elegy)	„	3 frt 50 kr
Arpa (tiszta)	„	2 frt 80 kr
„ (elegy)	„	— frt — kr
Zab	„	1 frt 45 kr
Törökbuza	„	4 frt 80 kr
Kása (köles)	hektóliterenkint	8 frt — kr
„ (árpa)	„	24 frt — kr
Borsó	„	5 frt — kr
Lencse	„	8 frt — kr
Fuszulyka	„	4 frt — kr
Pityóka (legszebb)	„	1 frt — kr

1887.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Kolonics István végrehajthatónak esztelneki róm. kath. egyházmegye végrehajtást szenvedő elleni 184 fjt 20 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén lévő Esztelnek községében fekvő, az esztelneki 241. sz. tjkvbn foglalt 644., 645., 646., 1314., 1432., 1623., 1624., 1681., 1842., 2630.,

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék
mint telekkönyvi hatóság kirendelt
egyes bírója 1887. évi szeptember hó
8 ik napján.

Szotyori,
kir. törvészki bíró.

NYOMTATVÁNYOK

állandóan raktáron tartatnak és kis mennyiségben is igen jutányos áron kaphatók:

Állategészségügyi kimutatás.

Halottkémi iktató-könyv.

a) Róm. kath. egyházi ügyekhez:

Ügyvédi nyomtatványok:

Ádás-vevési szerződés.
Árverési feltételek.
Árverési kérdés, ingóságokra és ingatlanokra.
Kötelezvény
Kötelezvény fél iven.
Meghatalmazás.
Tulajdonjog bekebelezése iránti kérdés

Váltó "kereset.	"	"	"	felzete
Zálogjog-bekebelezési, előjegyz. kérdés				
Zálogjog törlése iránti kérdés	"	"	"	felzete
"	"	"	"	felzete
Sommás kereset	"	"	"	felzete

Raktáromat folyton nagyobbítani törekszem, hogy így a n. é. közönség igényeinek gyorsabban és jutányosabban felelhessek meg.

Elvállalok továbbá mindennemű könyvek, folyó- és röpiratok, bármennemű alapszabályok, hivatalos nyomtatványok, rovatos ívek, körlevelek, felhívások, árjegyzékek, számlák, étlapok, nász- és vigalmi jelentések, mindennemű meghívók, névjegyek, tánczrendek, ujévi és más alkalmi üdvözletek, falhirdetmények, szóval minden a könyvnyomdászat körébe tartozó minták csinos és gyors kiállítását.

Ajánlom írószereimet, levélpapiraimat, levélboritékaimat és tentáimat, melyekből raktárt tartok s melyekből gyári áron szolgálhatok.

Tisztelettel

SZABÓ ALBERT,
könyvnyomdatulajdonos.